

De naald in de hooiberg

Wim VANHAECKE helpt vrijwilligers orde scheppen in het parochiearchief. Ook als ze met de handen in het haar zitten. Samen met Luc ZAMAN, die in ons bisdom verantwoordelijk is voor het dossier, legt hij uit waarom

Susan VAN LOMMEL

Archiveren, inventariseren: de woorden kraken van de ernst. Liggen gewone mensen echt wakker van de toegankelijkheid van hun parochiearchieven?

Wim Vanhaecke: „Sinds een jaar of tien merk je bij het grote publiek een toenemende interesse voor de eigen, lokale geschiedenis en tradities. Erfgoed is 'in'! En hoeveel mensen gaan niet op zoek naar hun stamboom?”

„Parochiearchieven zijn een waardevolle bron. Een voorbeeld. Kerkfabrieken bezaten vroeger soms grote hoeveelheden landbouwgrond. In de pachtersdocumenten van de parochie kan je heel wat informatie over je voorouders vinden. Als je wil weten of en hoelang iemand in een bepaalde gemeente heeft verbleven, kan je de parochieregisters raadplegen.”

„Maar er is meer. Soms zie je plots heel mooie stukken opduiken. Zo vonden we in Kasterlee, in een kast van de pastoor, een hele reeks affiches uit de achttiende en negentiende eeuw. Ze bevatten lofredes op mannen en vrouwen die intraden in een religieuze orde. Een gebruik dat we alleen door zo'n documenten kennen. Een pareltje uit vroeger tijden.”

Archieven kunnen ook een uitgesproken praktisch nut hebben. Wim Vanhaecke legt uit hoe vroegere restauratiedossiers van grote waarde kunnen zijn bij herstellingen vandaag. En als een pastorie verbouwd wordt, is het goed te weten wie er voordien ooit eigenaar van is geweest. Zo vernemen je wat die allemaal aan het gebouw veranderd kan hebben en welke andere documenten hij misschien heeft nagelaten.

Archieven hebben niet alleen een cultureel en administratief belang, zo leren we nog. Ook op pastoraal vlak bieden ze een brede kijk op de manier waarop mensen in vroeger tijden hun geloof beleefden. Over het dagelijks le-

ven van de parochie, de bloeiende bewegingen, de processies door de velden en de straten en andere godsdienstige praktijken van wie vóór ons gelovig was.

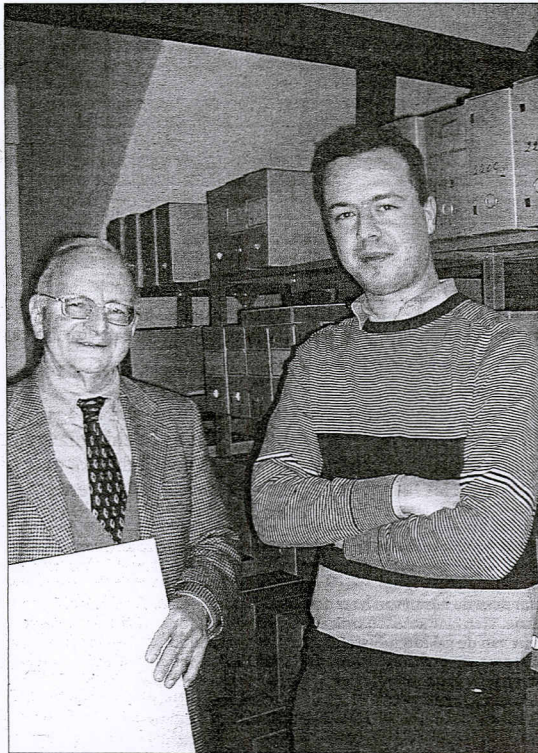
Geen droge kost dus, maar herinneringen om te koesteren, voor ons allemaal. „Alleen,” zegt Wim Vanhaecke, „dienen ze tot niets als je geen systematische lijst hebt van alles wat ze bevatten: een inventaris.” Als die ontbreekt,

wordt het opsporen van de afkomst van die klompenmaker die ooit je betovergrootmoeder ten huwelijk vroeg, zoeken naar een naald in een hooiberg.

En daar wringt nu net het schoentje. Luc Zaman: „In de meeste parochies worden de archieven wel bewaard, maar laat men ze ophopen. Niet dat de mensen de zaak bewust loslaten, maar ze vinden er gewoon de tijd

niet voor. Bovendien geven ze noodgedwongen voorrang aan dingen die onmiddellijk geregeld moeten worden, de dagelijkse administratie: doopakten, de registratie van begrafenissen, kerkelijke huwelijken. De rest blijft vaak liggen.”

„In de meeste parochies worden de archieven wel bewaard, maar laat men ze ophopen. Niet dat de mensen de zaak bewust loslaten, maar ze vinden er gewoon de tijd niet voor”

Wim Vanhaecke: „Erfgoed is 'in'! En hoeveel mensen gaan niet op zoek naar hun stamboom?” Naast hem en links op de foto: Luc Zaman, die in ons bisdom verantwoordelijk is voor de parochiearchieven. © Susan Van Lommel

Wim Vanhaecke wijst nog op een ander gevaar. „Soms komt het hele archief van de kerkfabriek gemakshalve bij de secretaris thuis terecht. Als die wegvalt, komt het er wel eens op neer dat de parochie het spoor verliest en haar archieven kwijt is. Terwijl het geen privédocumenten zijn. Ze behoren toe aan de Kerkgemeenschap.”

„Daarom zijn we enkele maanden geleden in ons bisdom gestart met een reeks infosessies over het inventariseren van parochiearchieven. De eerste avond, in Berlaar, heeft zo'n veertig man op de been gebracht. Ruim de helft van de uitgenodigde parochies waren aanwezig. Dat was veel meer dan we verwachtten!”

„De mensen namen ook heel actief deel. De nadruk lag op praktische oefeningen. Wim gaf eerst een korte theoretische inleiding, maar de meeste aandacht ging naar een concreet stappenplan voor vrijwilligers om hun parochiearchief in orde te brengen. Het programma duurde tot 22.30 uur, maar veel van de aanwezigen bleven 'plakken'. De reacties wa-

ren in één woord samen te vatten: opluchting. Ze zagen terug licht.”

Een vorming, O.K., maar nadien staan de mensen er weer alleen voor? „Zeker niet”, aldus Luc Zaman. „Sinds zijn aanstelling begin september toert Wim ons bisdom en heel Vlaanderen rond met concrete hulp en een haalbare methode om de boel terug op orde te krijgen.”

„Bij parochies die dat vragen – en dat zijn er vele – helpt hij een dag of een halve dag mee inventariseren. Je kan hem hierbij ook de uitgesproken moeilijke stukken voorleggen.”

Het is zoals met veel dingen: je moet even wat tijd investeren, maar het brengt al snel op. Door wat je leert, werk je in de toekomst sneller en beter door de dagelijkse praktische archiveringen heen. „Al doende leer je vlug bij”, besluit Luc Zaman. „En je weet dat je er lang niet alleen voor staat. Dat is misschien nog de leerrijkste ervaring die je opdoet bij zo'n vorming.”

Informatie: e-mail luc.zaman@kerknet.be, wim.vanhaecke@kadoc.kuleuven.be

Wim Vanhaecke op 15 maart in Antwerpen-Wilrijk

De eerstvolgende sessie met Wim Vanhaecke in ons bisdom vindt plaats op maandag 15 maart van 20 tot 22 uur in het TPC aan de Groenenborgerlaan 149 in Antwerpen. Ze is in de eerste plaats bedoeld voor de parochies van dekenaat Antwerpen, maar ook ander geïnteresseerden zijn welkom. Er wordt gevraagd om in te schrijven bij Luc Zaman, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen, e-mail luc.zaman@kerknet.be

Cursussen voor begeleiders van jongeren in de paasvakantie

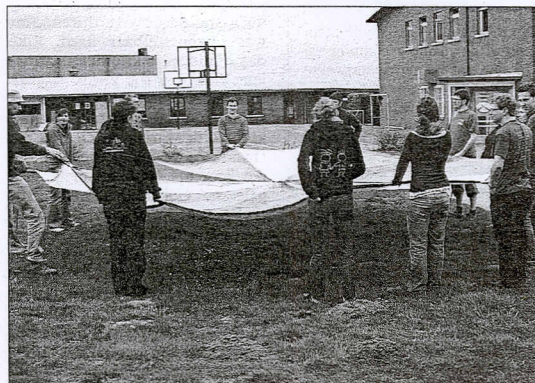
Naar jaarlijkse gewoonte organiseert Jongerenpastoraal weer cursussen voor begeleiders van jongeren: de cursus animator in het jeugdwerk en de cursus hoofdanimator in het jeugdwerk.

De cursus animator is er voor toekomstige begeleiders (16 – 20 jaar) in een plusgroep, jongerenkoor of jeugdpastorale werking. Tijdens deze cursus, die begint op 12 april, komt een uitgebreide waaier van thema's aan bod, gaande van knutseltechnieken, expressie en dans, tochttechnieken, methodieken om activiteiten rond geloven te maken tot begeleidingsstijlen, leeftijdskenmerken van jongeren en de visie van de plussers.

Het is niet zomaar een week vol informatie. Er wordt veel tijd ge-

maakt om zelf activiteiten ineen te boksen, om zelf je speluitleg te oefenen en om verschillende methodieken ook eens zelf uit te proberen om zo op een fijne manier bij te leren. Aan de cursus is een stage van 60 uur verbonden, waarna een attest animator in het Jeugdwerk van de Vlaamse Gemeenschap kan bekomen worden.

Voor begeleiders (19 jaar of ouder en met minstens twee jaar begeleidingservaring) die eindverantwoordelijke van een werking willen worden, begint op diezelfde datum een cursus hoofdanimator. Ook hier komen uiteenlopende thema's aan bod: vergaderstechnieken, feedback geven, leiderschapstijlen en werken met een begeleidingsploeg, alles over het netwerk van een

Begeleiders kunnen verschillende methodieken uitproberen. © IJD Hasselt

plaatselijke werking en veel meer van dat. Er is tijd om uit te wisselen, te oefenen en bij te praten met andere begeleiders. Ook bij deze cursus hoort een stage, van 30 uur, en een attest: hoofdanimator in het Jeugdwerk. Beide cursussen vinden plaats in Dworp.

Deelnemen aan de cursus animator kost 150 euro voor niet-IJD-leden en 135 euro voor IJD-leden. Dit omvat naast de cursus ook o.a. verblijf, maaltijden, begeleiding en verzekering. De cursus hoofdanimator loopt tot 16 april en kost 120 euro voor niet-IJD-leden en 105 euro voor IJD-leden. (IJD/SVL)

Informatie: Jongerenpastoraal IJD Antwerpen, e-mail ijdantwerpen@ijd.be, telefoon 03 454 11 44, website www.ijd.be/vorming